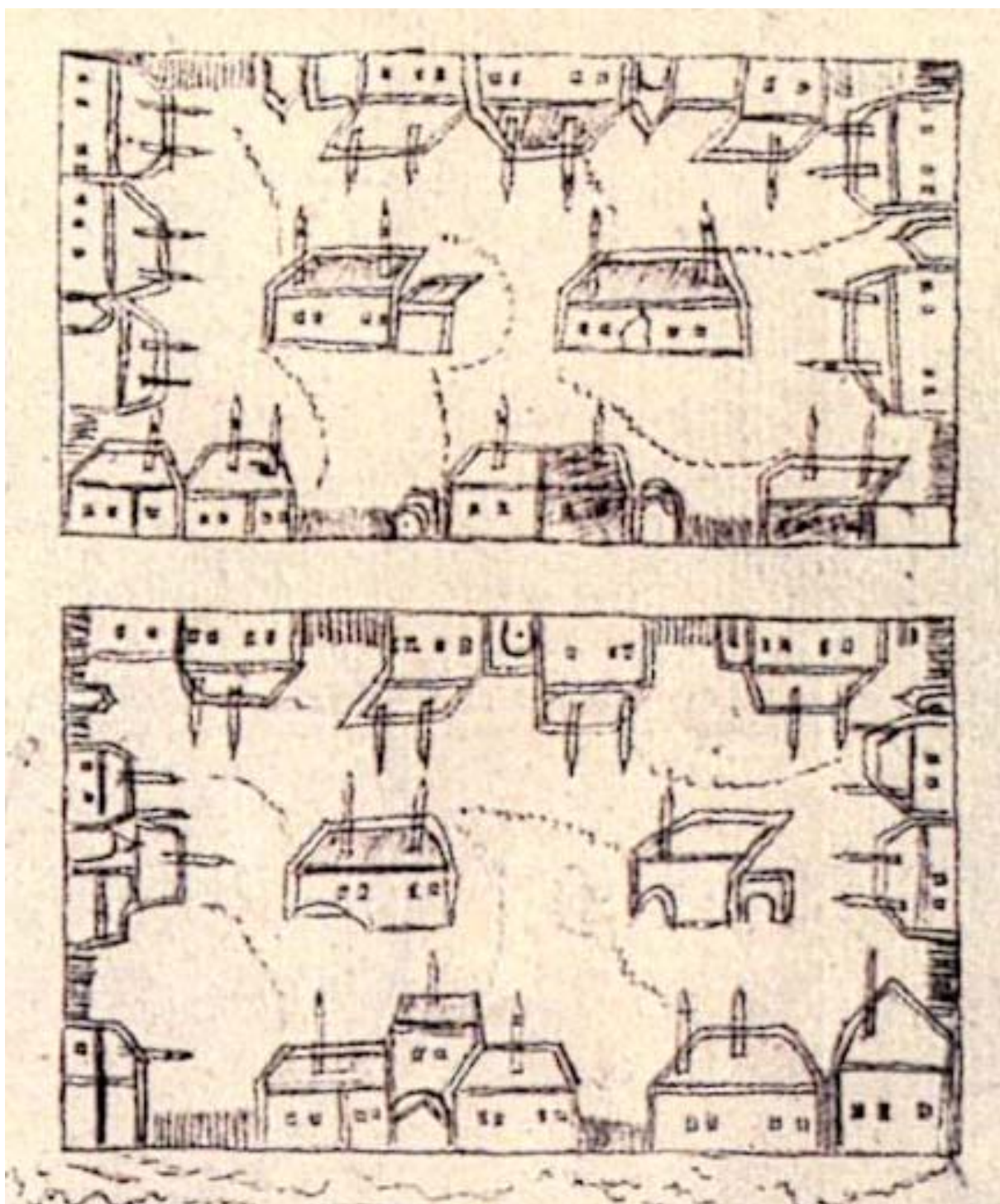

Raahen 5. kaupunginosan
korttelin 18
rakennushistoriallinen selvitys

B
rakentaminen

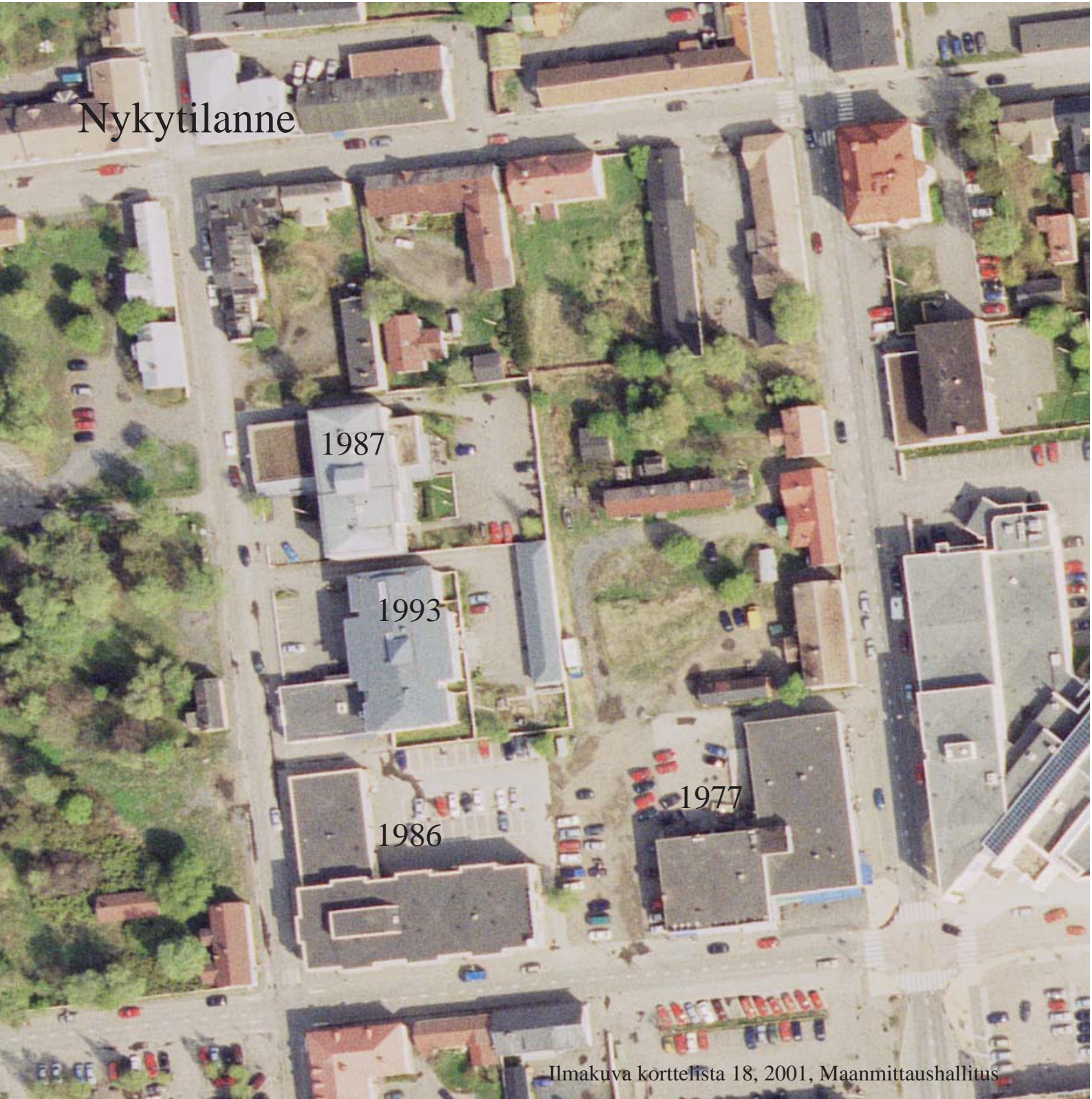
3. Rakennuskohtainen inventointi

“Raahan vanha kaupunki on täynnä löytöjä sille, joka haluaa syventyä kaupungin menneisyyteen tai viime vuosisatojen kaupunkirakentamiseen yleensä, onhan se säilynyt sellaisenaan nykypolven nähtäväksi. Suunnittelu tällaisella alueella on erittäin arkaluontoista ja merkitsee alituista puuttumista olemassa ole-

viin kulttuuriarvoihin. Toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen kehittäminen liittyvät toisaalta kiinteästi toisiinsa. Kuitenkin kaupunkialueen ulkonainen hahmottaminen muodostaa vasta sen vaiheen, jossa määräytyy tehdyn asemakaavasuunnittelun lopullinen taso.”

(E. Kråkström, A. ja E. Korhonen)

Nykytilanne

Ilmakuva korttelista 18, 2001, Maanmittaushallitus

Puukaupungin rakentuminen korttelissa 18, tilanne 1950-luvulla

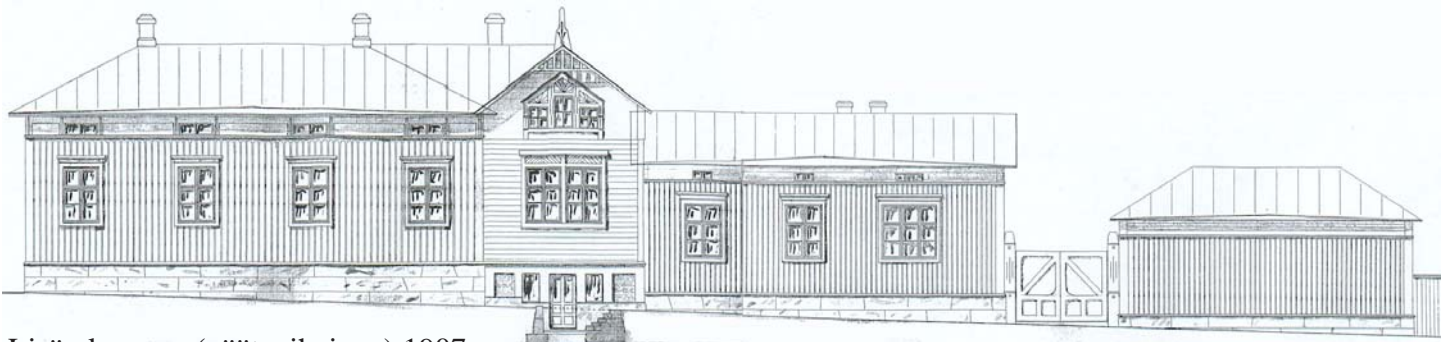
GRANLUND Tontti 12

RAKENNUKSEN KUVAUS

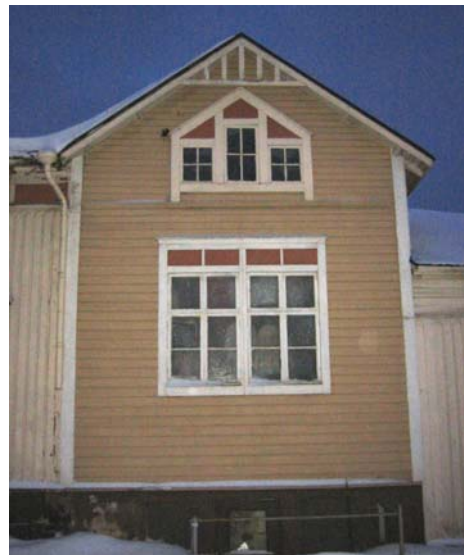
Rakennus nro	1	2
Nyk. käyttö	varasto	tyhjillään
Alkup. käyttö	asuin-/liikerakennus	asuinrakennus
Rak. aika	1900	
Suunnittelija		
Kerrosluvu	1	1
Perusta	lohkokivi	lohkokivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	auma	satula
Kate	kolmiorimahuopa	tiili
Vuoraus	peitepystyrimoitus	ponttilauta
Ulkovärit	vaalea beige, listat ja puitteet valk., ovet ruskea	vaalea beige, listat ja puitteet valkoinen
Kunto	huono	huono

Erityispiirteet

Rakennuksen Kauppakadun puoleisella sivulla poikittaispäätä kadulle päin, sisäänkäynti viistossa nurkassa Kauppa- ja Koulukadun kulmassa.

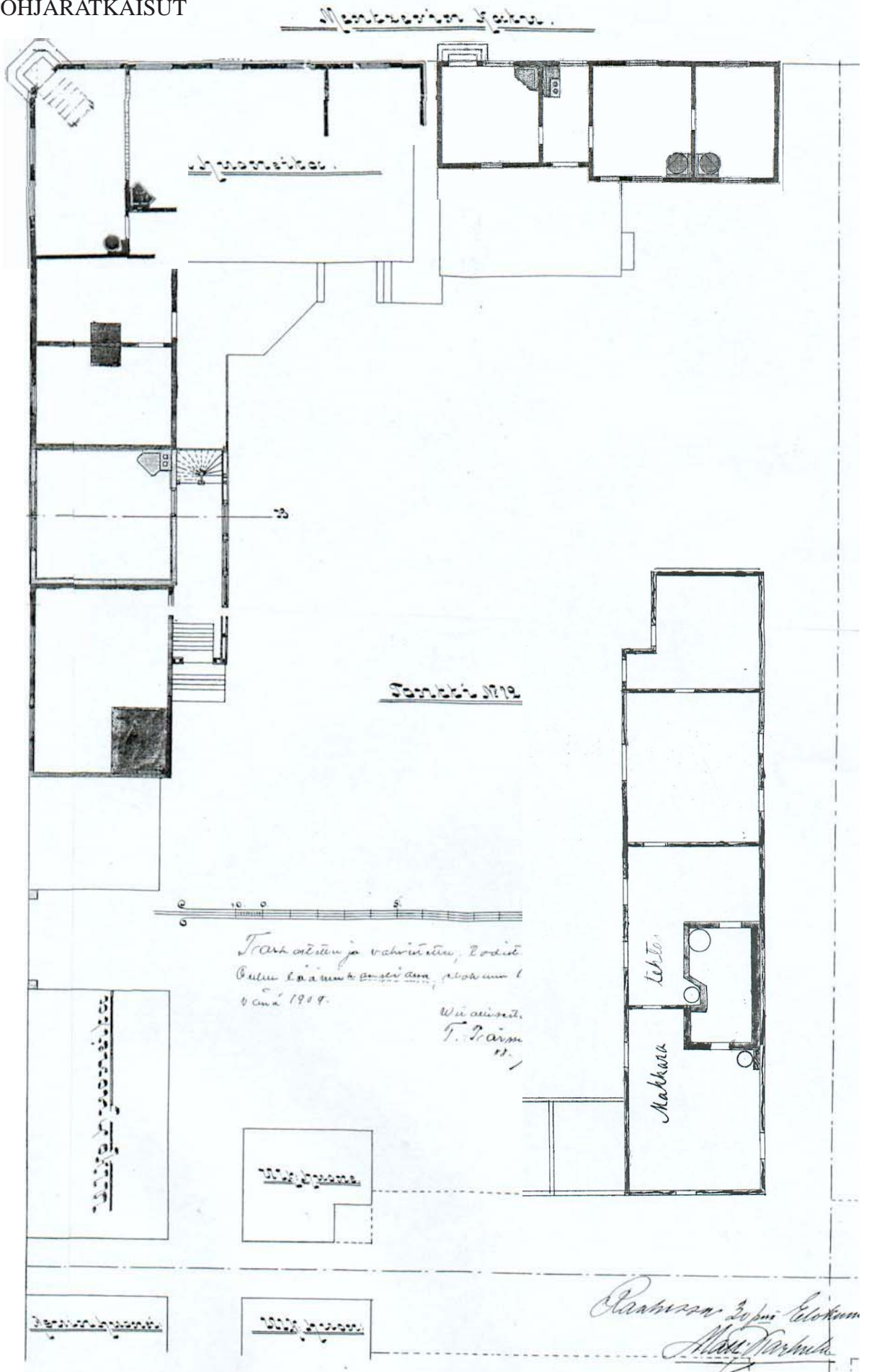

Lisärakennus, (päätyaiheinen) 1907
M.Karhula

Tontti 12

POHJARATKAISUT

Tontti 12

GRANLUND Tontti 12

RAKENNUSHISTORIA

Rakennus on ollut merimies Gustaf Marjelundin omistuksessa. Makkaramestari Adolf Ahlén osti rakennuksen 8.2.1906 Marjelundin perillisiltä. 9.12.1912 rakennuksen osti makkaramestari Ernst Neuberg vaimonsa Maria kanssa, 31.1.1913 maalarimestari Johan Teppo vaimonsa Englan kanssa, 4.1.1915 merikapteeni Antti Vihuri, 2.4.1917 makkaramestari Herman Tukkonen, 1.6.1921 Raahen Osuuskauppa r.l. ja 15.6.1927 kauppias Hugo August Granlund. Seuraavat omistajat ovat olleet Kaisa Greta ja Matti Granlund sekä Helmi Viitanen, jotka ovat myyneet talon Hugo Granlundille 16.2.1953. Martta Sylvia Granlund on saanut puolet talosta ja tontista naimaosana ja Heidi Anneli Kilpi, Sonja Kaarina Rauhala sekä Veikko August ja Pentti Oskar Granlund kukin kahdeksanneksen talosta ja tontista perintönä 4.11.1976. Martta Sylvia Granlund on jättänyt osuutensa taloon ja tonttiin perintönä lapsilleen (em), jotka edelleen omistavat paikan.

Tontilla sijainnut toinen talo on ollut laivuri Emil Höckertin lesken Sofian, joka on myynyt sen teurastaja August Granlundille.

Vuonna 1906 on Koulukadun puoleinen asuinrakennus muutettu ulkonäöltään; kattoa on korotettu huomattavasti, yläkerroslista ja haukkaikkunat on lisätty ja ikkunat muutettu suuremmiksi. Muutoksen on suunnitellut Matti Karhula.

Kaane 5. kaupunginosan kortteini 18 rakennushistoriaseivitys

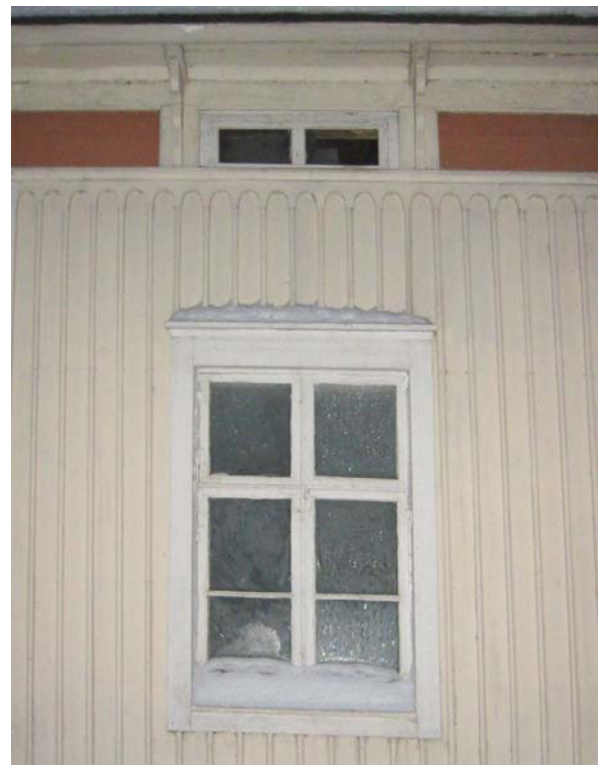
Vuonna 1907 on rakennusta 1 muutettu; poikittaispäätäinen lisärakennus on rakennettu Kauppakadun puolelle. Rakennus on yhdistänyt jo olemassa olevat erilliset rakennukset. Kivijalkaan rakennettiin pikkuinen puoti, jossa on toiminut mm. kalakunta. Muutoksen on suunnitellut Matti Karhula.

Vuonna 1921 on Kauppa- ja Koulukadun nurkkaan viistoon rakennettu sisäänkäynti, Kauppa- ja Koulukadun puoleisilla sivuilla on kahdet tavalliset ikkunat muutettu suuriksi näyteikkunoiksi kauppahuonetta varten. Muutoksen on suunnitellut F. H. Granlund.

Kauppakadun puolella eteläisimpänä sijaitseva yksikerroksinen rakennusosa on muutettu liikerakennukseksi vuonna 1962. Muutoksessa Kauppakadun puoleisen julkisivun 6- ja 9-ruutuiset ikkunat vaihdettiin kahdeksi sisäänkäynniksi ja kolmeksi näyteikkunaksi.

LÄHIYMPÄRISTÖ

Vanhoja rakennuksia, uusia liikerakennuksia. Kauppakatu jatkuu luontevasti vanhojen rakennusten reunustamana vielä tähän kortteliin.

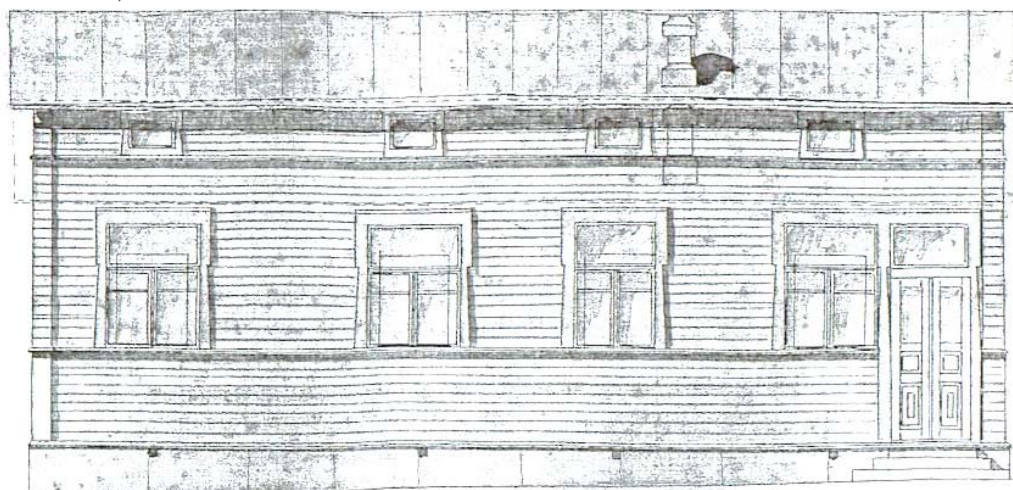
Suunnitelukeskus Oy

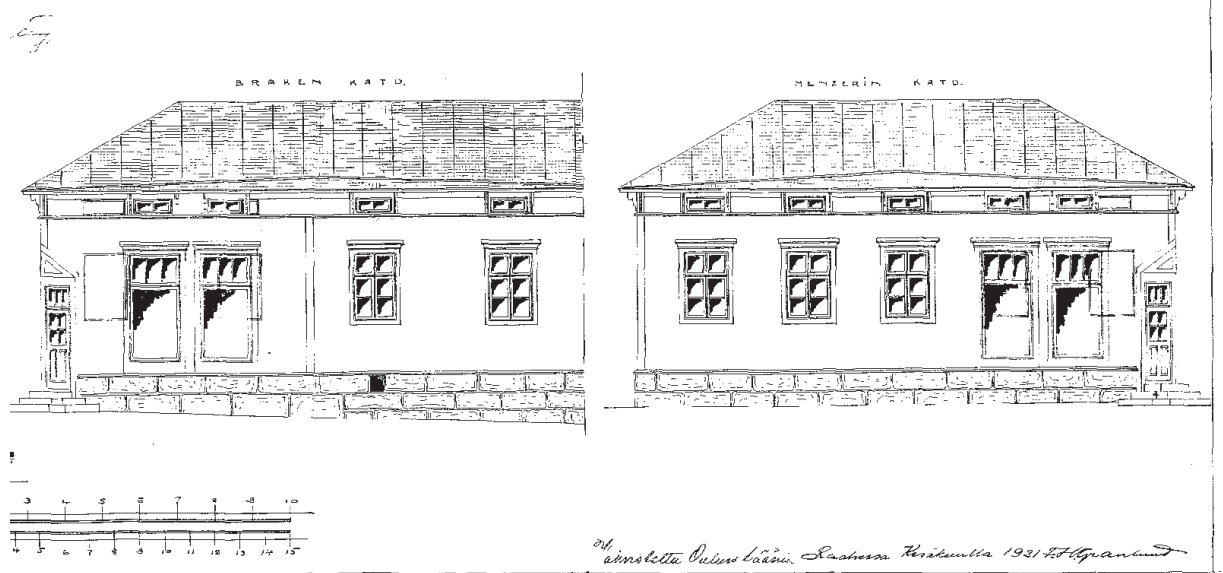

Tontti 12

Koulukadulle, korotus ja yhdistetty kaksi kadun varren rakennusta 1906, M.Karhula

Kulmaoven muutos 1914
suunn. F.H.Granlund

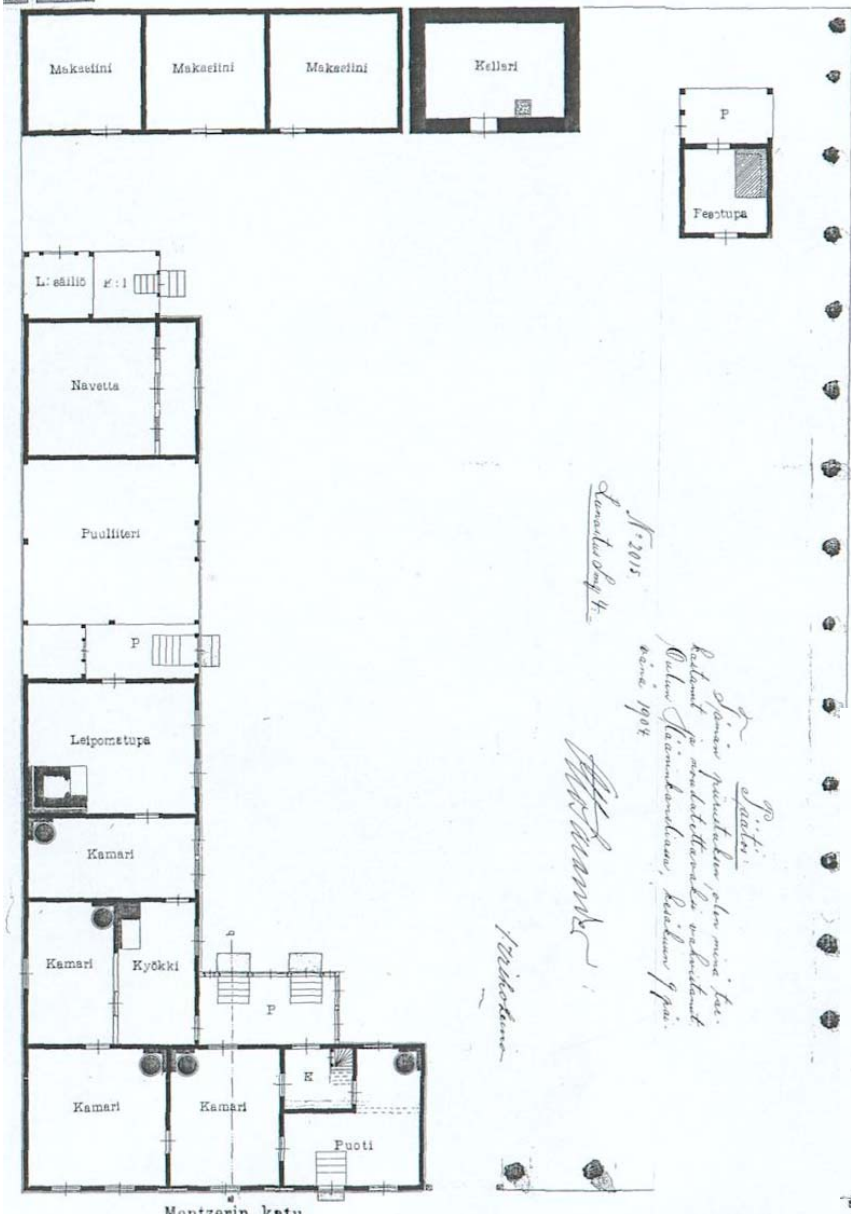
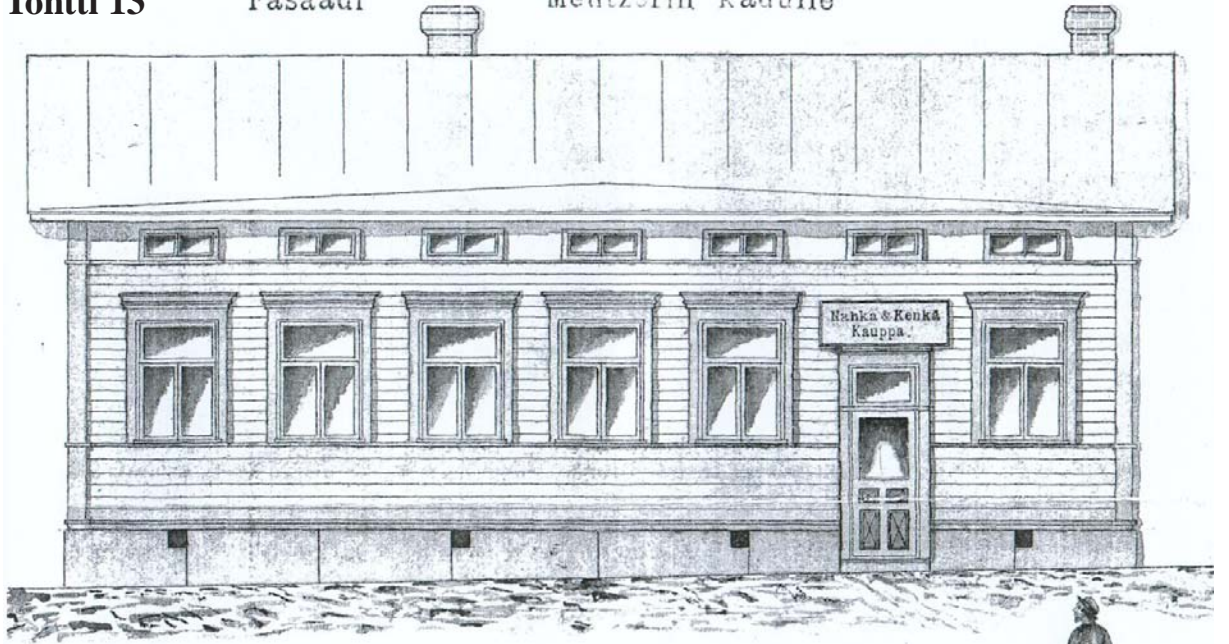

SAARIAHO Tontti 13

RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro	1	2	3
Nyk. käyttö	liikerakennus	asuinrakennus	aitta
Alkup. käyttö	asuin-/liikerakennus	asuinrakennus	aitta
Rak. aika			
Suunnittelija	-		-
Kerrosluke	1	2	1
Perusta	lohkokivi		
Runko	hirsi		hirsi
Kattomuoto	satula, itäpäässä vinkkeli etelään	satula, kuistissa poikittaispäätty itään	satula
Kate	kolmiorimahuopa		kolmiorimahuopa
Vuoraus	leveä vaakaponttilauta, pihan puolella kapea vpl		vuoraamaton
Ulkovärit	valkoinen, ovet ruskea		punamulta, listat ja puitteet valkoiset, ovet ruskea
Kunto	kohtalainen	hyvä	hyvä
Erityispiirteet			

Muutospirustuksia
1904
G.A.Mark

Fasaadi-väliseinäin ja tulis
muutos-ehdotus
tontille D^o 13. 5th kaup. osa
Raahessa.

SAARIAHO Tontti 13

RAKENNUSHISTORIA

Rakennuksen on ostanut 19.1.1885 urkuri Carl Johan Wahlfors. 31.10.1903 Wahlfors möi rakennuksen nahkuri Juho Pekka Saariaholle. Mauno Olavi Saariaho on saanut puolet talosta ja tontista perintönä Juho Pekka sekä Urho ja Kaarina Saariaholta 24.10.1963. Neljänneksen M. O. on ostanut 29.6.1963 sukulaisiltaan ja viimeisen neljänneksen Lauri Johannes Saariahon kuolinpesän konkurssipesältä 8.1.1976. Marja Stiina Niinimäki sekä Pekka ja Taneli Heikki Saariaho perivät talon tontteineen 30.11.2001 ja omistavat paikan edelleen.

Vuonna 1904 on talon jokaiseen huoneeseen rakennettu tulisija. Näistä muutamia on edelleen jäljellä; peltikuoriuuneja ja nurkkakamarissa komea kaakeliuuni. Muutokset on suunnitellut G. A. Mark.

Vuonna 1911 on kadun puoleisen julkisivun keskellä sijainnut puodin sisäänkäynti rakennettu umpeen ja korvattu ikkunalla. Länsipäähän on rakennettu jatkos; kauppahuone ja kaksi huonetta. Kauppahuoneen julkisivua koristavat komea frontoni ja näyteikkunat. Pihalla sijainnutta pesutupaa (rak. 2 on laajennettu). Muutokset on suunnitellut J. Suvanto.

Vuonna 1924 talon länsipäässä olevat kaksi huonetta on otettu myymälätilaksi. Ikkunoiden tilalle on rakennettu sisäänkäynti ja kaksi suurta näyteikkunaa. Huoneista on purettu tulisijat ja niiden väliltä seinä.

Vuonna 1960 pesutupa on kunnostettu ja laajennettu asuinrakennukseksi. Siihen on rakennettu pesutuvan lisäksi huone ja keittiö. Vuonna 1972 talon myymälätilaa on lisätty ottamalla neljä asuinhuonetta lisää myymäläkäyttöön. Näin koko Koulukadun puoleinen siipi on tullut myymälätilaksi. Vuonna 1983 itäsiiven eteläpäähän on rakennettu autotalli. Vuonna 1981 on rakennus 2 kunnostettu nykyaikaiseksi ja laajennettu. Siihen on rakennettu mm. WC ja saunatilat.

Rakennuksessa on toiminut kenkäkauppa aina 1980-luvun lopulle saakka. Tällä hetkellä se on vuokrattuna raahelaiselle yrittäjälle liiketilaksi.

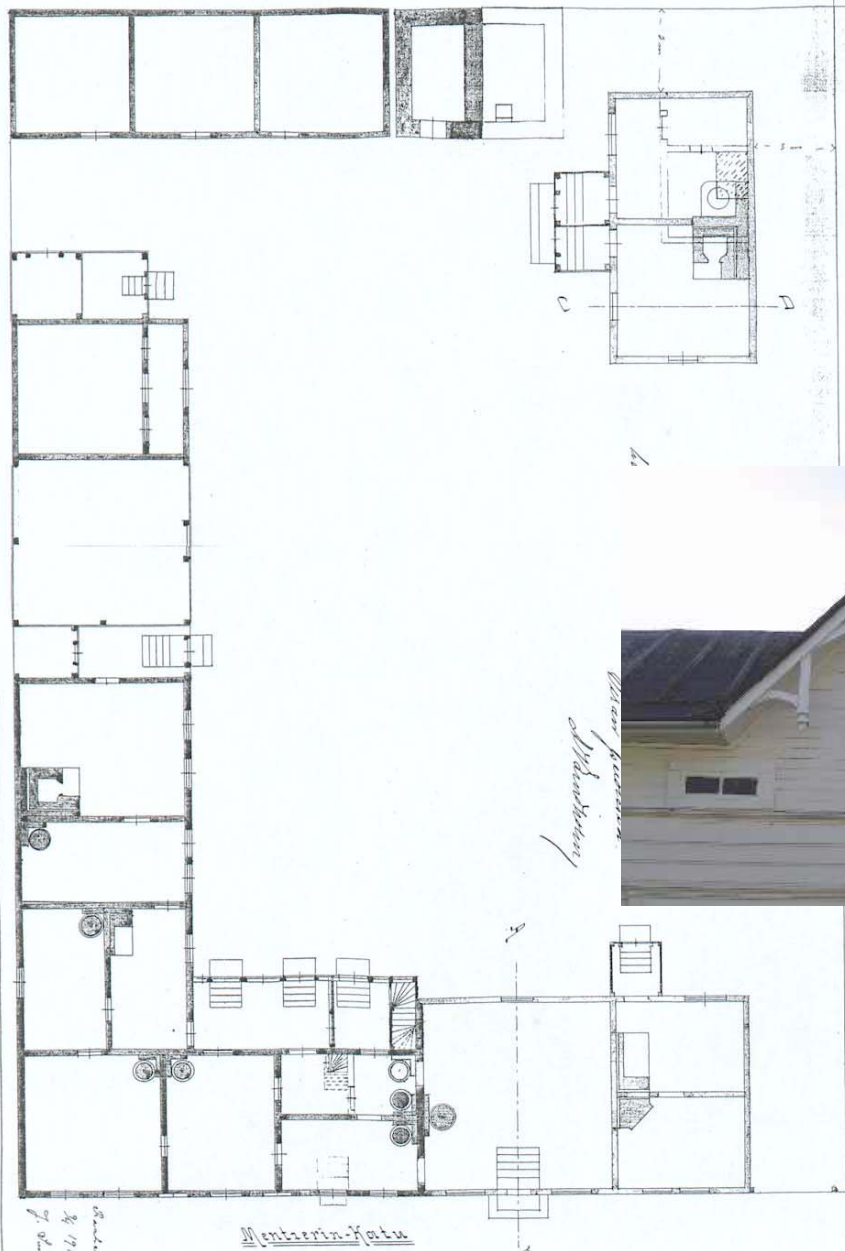

Laajennus Koulukadun suuntaan 1911
muutos 1914 ja 1921, H.Granlund

Tontti 13

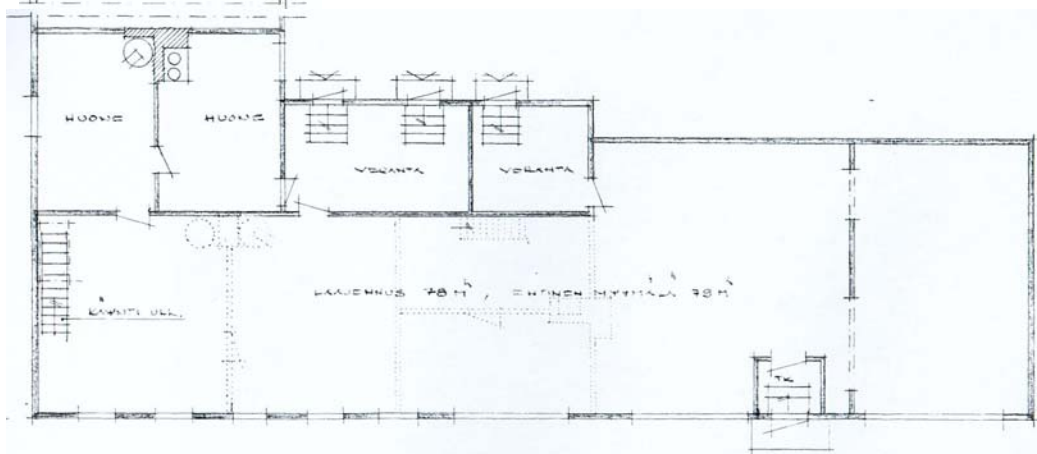
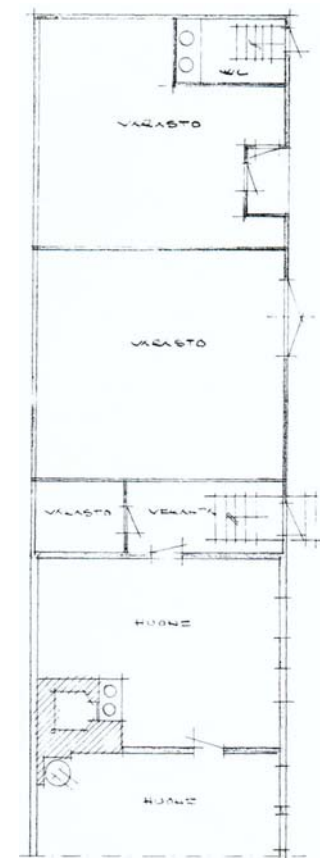

Tontti 13

Muutospirustus 1972,

Myyvälätilat yhtenäisiksi, rkm S. Ukonmaanaho

Tontti 13

Piharakennuksen rakennusvuosi 1813
Muutos v. 1980 asunto pihan perälle
arkk.yo Hilikka Lempiäinen

Aitta siirretty muualta vanhan aitan paikalle.

PELASTUSARMEIJAN TALO

Tontti 14

RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro 1

Nyk. käyttö **tyhjillään**
Alkup. käyttö **pelastusarmeijan kokoustila**
Rak. aika **1913**
Suunnittelija **J. Suvanto**
Kerrosluke **1 + (1)**
Perusta **lohkokivi**
Runko **hirsi**
Kattomuoto **satula, päädyistä harjalta aumattu**
Kate **konesaumapelti**
Vuoraus **vaakaponttilauta**
Ulkovärit **vaal. sininen, listat vaal. ruskea, puitteet valkoinen**
Kunto **kohtalainen**

Erityispiirteet

Jugend tyylinen talo. Omaleimasen ulkonäön antavat suuret ikkunat ja kadun puolen sisäänkäynti.

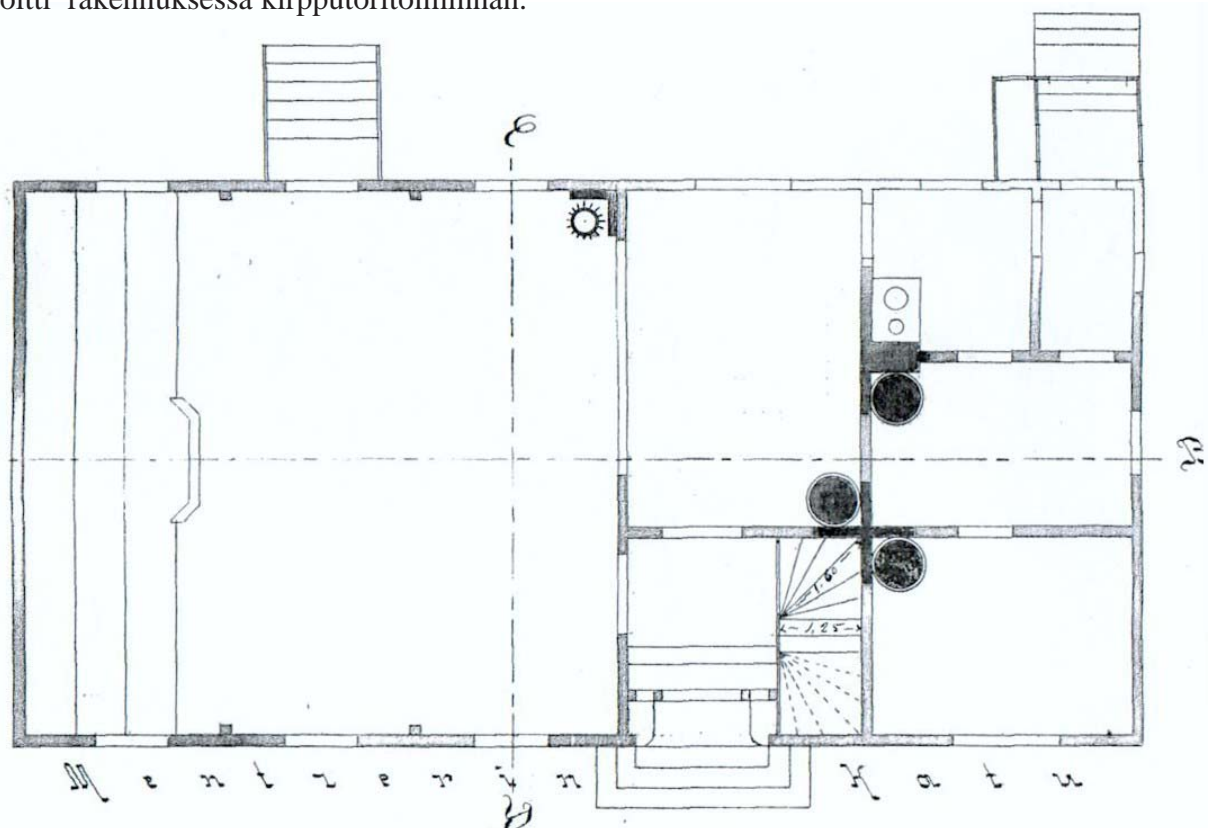

RAKENNUSHISTORIA

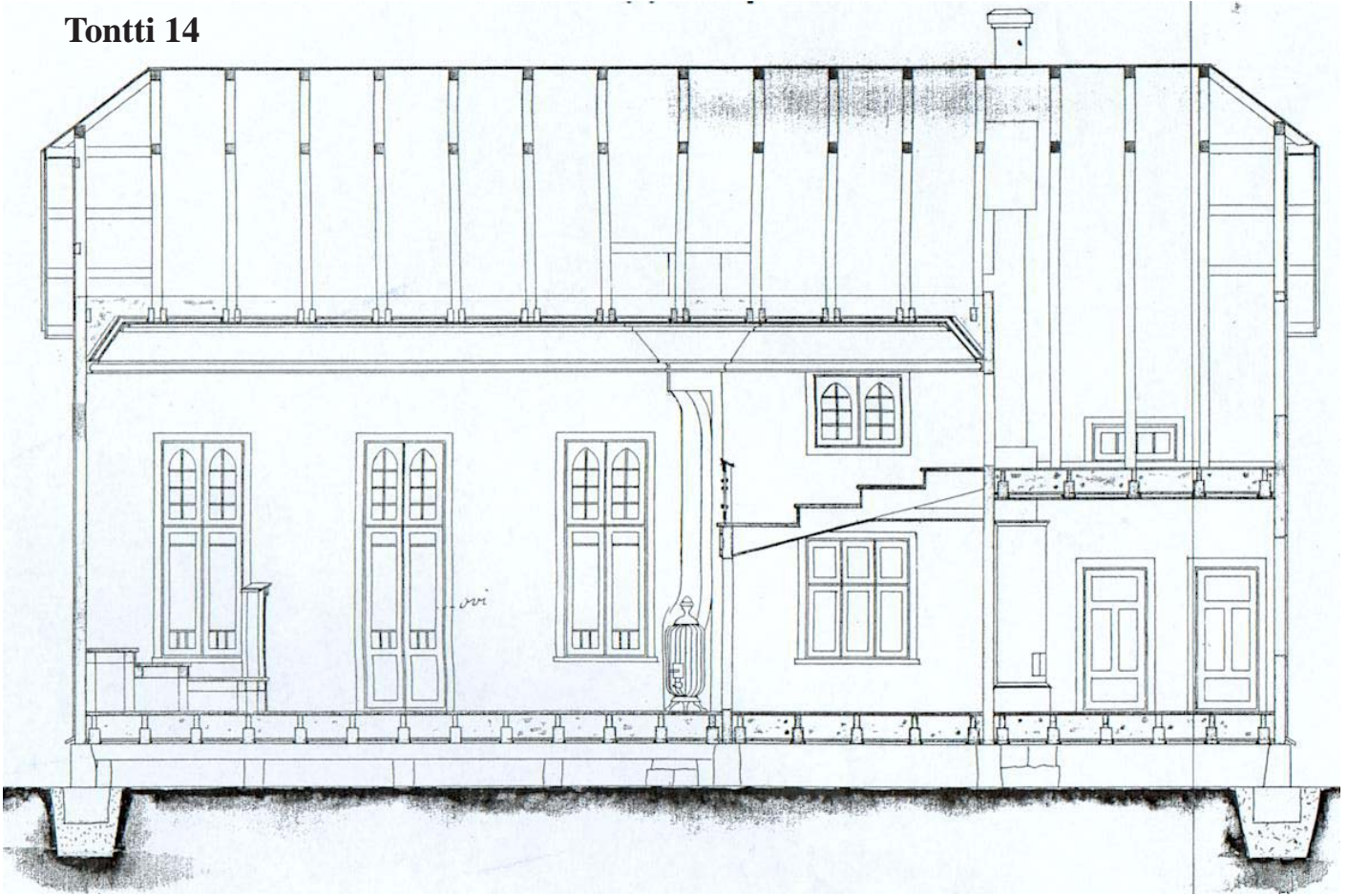
Tällä paikalla on ollut leski Maria Friemanin talo, joka on huutokaupattu 24.1.1913 Osakeyhtiö Immanuelille eli Pelastusarmeijalle.

Pelastusarmeija purki talon ja rakensi paikalle samana vuonna jugend-tyylisen kokoontumistiloiksi tarkoitetun suuren rakennuksen. 1980-luvun alussa pelastusarmeija aloitti rakennuksessa kirpputoritoiminnan.

Nykyisin rakennuksen omistaa Pekka-teatterin kannatusyhdistys. Se kunnostaa rakennusta teatterikäyttöön. Suunnitteilla on rakennuksen laajennus.

Tontti 14

Pituusleikkaus, J. Suvanto 1913

Koulukatua länteen

Tontti 14

Poikkileikkaus, J. Suvanto, 1913

Ikkunoita pihalle

KULMATALO Tontti 15

RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro **1**

Nyk. käyttö **tyhjillään**
Alkup. käyttö **asuinrakennus**

Rak. aika

Suunnittelija

Kerroslukku **1**

Perusta **lohkokivi**

Runko **hirsi**

Kattomuoto **satula, päädyistä
aumattu**

Kate **konesaumapelti**

Vuoraus **vaakaponttilauta**

Ulkovärit **vaal.keltainen,
puitteet valkoinen**

Kunto **kohtalainen**

Erityispiirteet

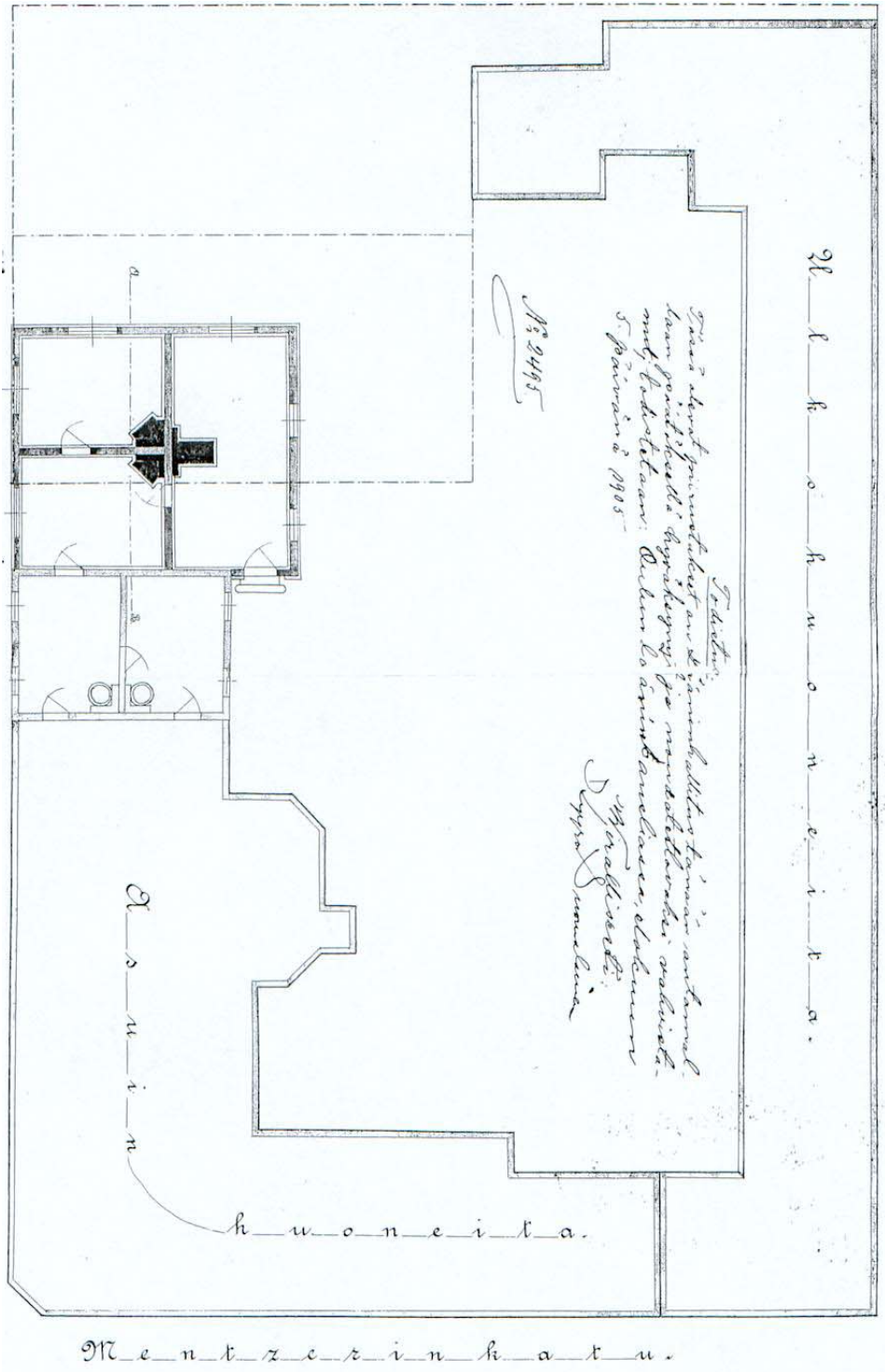
Alunperin korkealle kivijalalle perustettu rakennus on modernisoitu näyttämään nyky-aikaiselta matalalta liiketalolta.

Tontti 15

Kirkkokatu

Lisärakennus 1905

Julkisivumuutoksia 1926, Johan Nummela
Kirkkokadulle

Tontti 15 Kirkkokadulle

Tontti 15

Koulukadulle

Tontti 15

Tontti 15 piharakennusrivi

Rakennusliike Fors Oy, Tontti 16

RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro	1	2
Nyk. käyttö	tyhjillään	aitta
Alkup. käyttö	asuinrakennus	aitta
Rak. aika		
Suunnittelija		
Kerrosluku	1	1
Perusta	porakivi	nurkkakivet, luonnonkivi
Runko	hirsi	hirsi
Kattomuoto	satula	satula
Kate	konesaumapelti	huopa
Vuoraus	vaakaponttilauta	vuoraamaton
Ulkovärit	vaal. vihreä, listat ja puitteet valkoinen	vanha, lähes haihtunut punamulta
Kunto	kohtalainen	huono
Erityispiirteet	Komeat pilasterit ulkonurkissa Pihajulkisivu muutettu, Tulisijat ja lattiat purettu.	

Tontti 16

RAKENNUSHISTORIA

Tontilla on alun perin ollut kaksi asuinrakennusta ja lisäksi sekä pohjois- että etelälaidalla talousrakennusrivi.

Pohjoisen puolen tontista on omistanut vartija Johan Niemi. Niemen leski lahjoitti talon Iida Myllylälle, joka möi sen työmies Juho Heikki Kopsakankaalle 4.6.1907. Työmies Oskari Iivari Riihijärvi osti talon 25.11.1912. Seidi Elviira Hiltunen sekä Lempi Ediita ja Johan Oskar Riihijärvi ovat saaneet talon ja puolet tontista Oskari Riihijärveltä 26.2.1953 perintönä, Eeva Josefiina Riihijärveltä 24.9.1954 perintönä, Regina Josefiina (e Riihijärvi) ja Viktor Niemeltä 22.5.1967 lahjana ja ostaneet Fanni Senia ja Henry Kedenburgilta 3.8.1967. Seuraava omistaja on ollut Kiinteistö Oy Raahen Kirkkokatu, joka on kaavaillut uudisrakentamista tontille, mutta epäselvyyksien vuoksi hanke on jäänyt toteutumatta ja yhtiö on myynyt tontin puolikkaan Asta Irene Vaihojalle 26.6.2000.

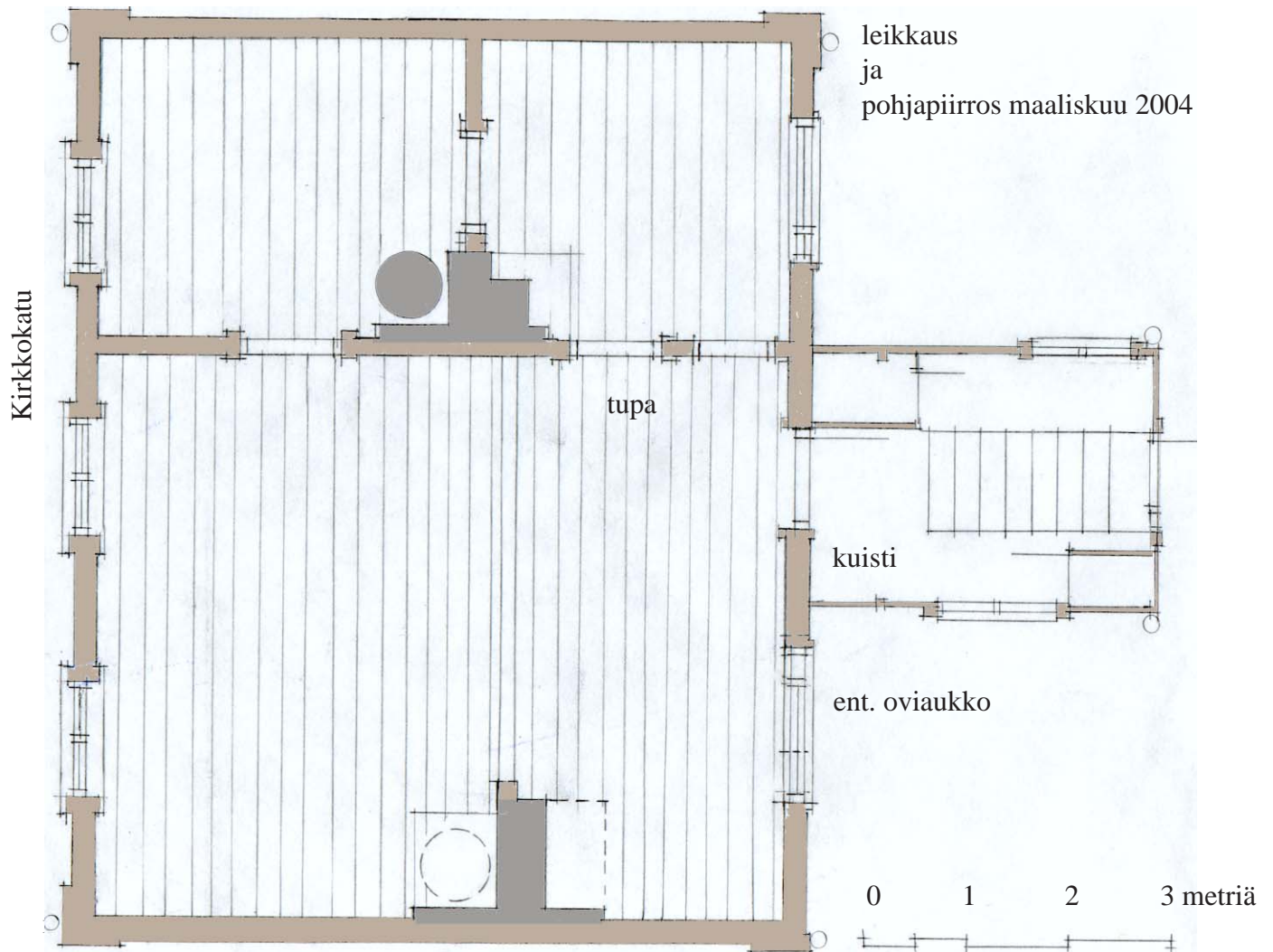
Eteläisen puolen tontista on omistanut merimies Jakob Aholin. Talon ja puolet tontista on siirtynyt Hilda Maria Vaihojan perikunnalle 11.4.1995.

Vuonna 1955 tontille on Riihijärven puolelle rakennettu talousrakennus. Samana vuonna on nykyiselle päärakennukselle eli Vaihojan puolelle haettu lupaa julkisivun muutokseen mm. ikkunoiden osalta. Lupa on myönnetty, mutta ikkunat on vaihdettu vain pihan puolelle.

Vuonna 1956 tontilta on Vaihojan puolelta purettu vanha talousrakennus ja vuonna 1972 rakennettu kahden auton kevytrakenteinen autotalli.

Tontti 16

Tontti 16

Sisäseinän pintakäsittelyjä

1. Hirren maalaus harmaa, keltamulta, valkoinen, 1800-luvun puolivälissä
2. Pahvitapetti
- 3.- 6. Tapettikerroksia
7. Sanomalehtiä, vuosi 1967
8. Maalattu pahvi

Mallit pienennetty n. 50 %.

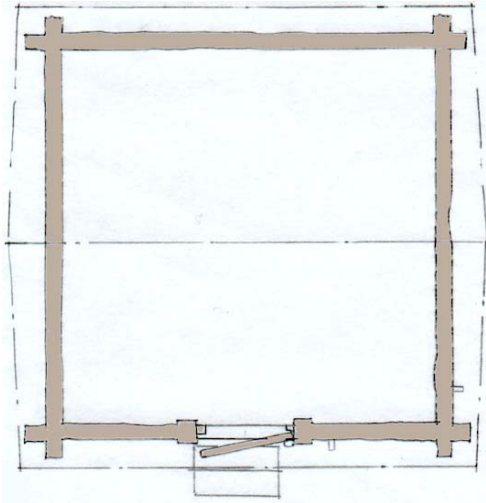
tuvan katto

kuistin ikkuna ulko-oven päällä

Tontti 16

aitta
maaliskuu 2004

Osmon pyörä Tontti 17

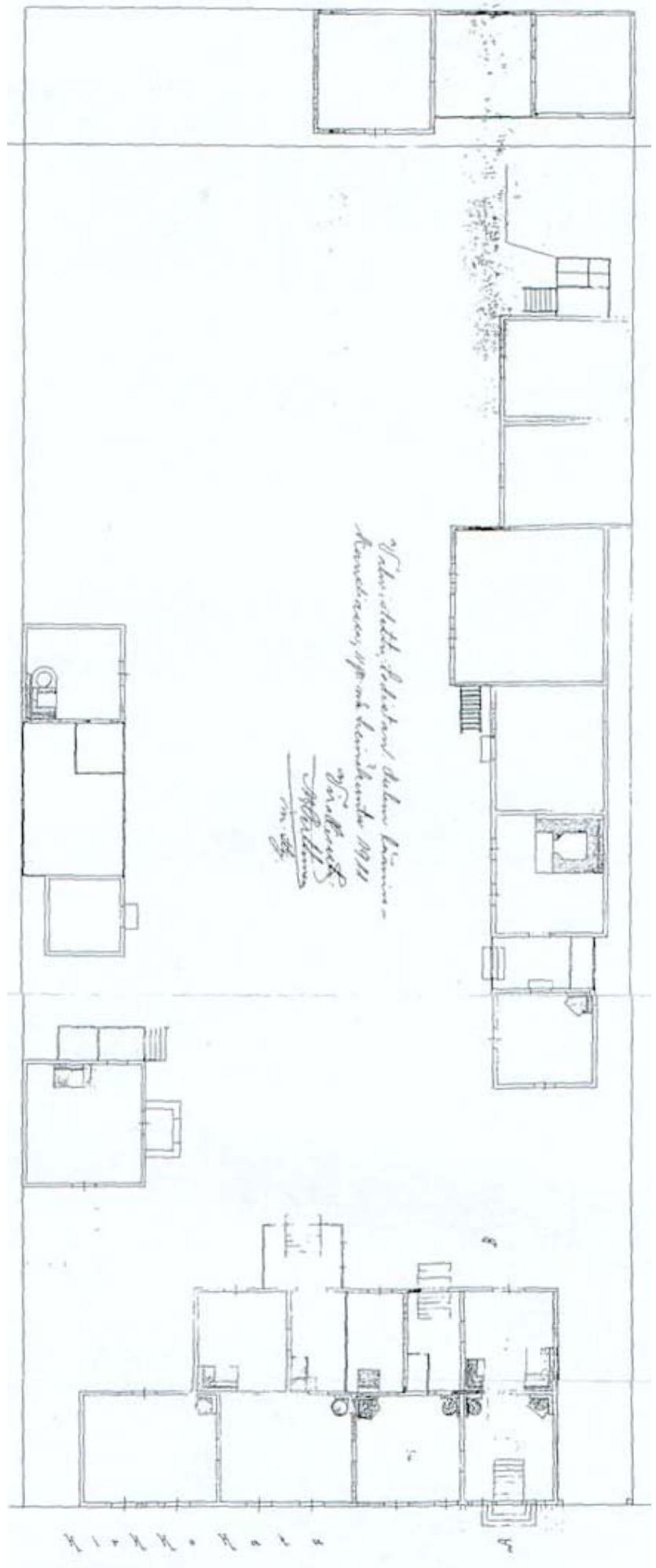
RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro	1	2	3
Nyk. käyttö	liikerakennus	varasto	maakellari
Alkup. käyttö	liike-/asuinrakennus	asuinrakennus	maakellari
Rak. aika			
Suunnittelija			
Kerrosluvu	1	1	1
Perusta	lohkokivi/betoni	lohkokivi	
Runko	hirsi		tiili
Kattomuoto	satula, pohjoispäässä vinkkeli länteen	satula	satula
Kate	konesaumapelti	kolmiorimahuopa	aaltopelti
Vuoraus	leveä vaakaponttilauta, pihan puolella kapea vpl	vaakaponttilauta	
Ulkovärit	vaal. ruskea, listat ja puitteet ruskea	tumma vihreä, listat ja puitteet oranssi, pohjois- seinä sininen	räystäslaudat pu- nainen
Kunto	hyvä	kohtalainen	kohtalainen

Tontti 17

Muutospiirustus 1911
katuovimuutos ja
tulisijamuutoksia.

Tontti 17

Tontti 17

RAKENNUSHISTORIA

Rakennuksen on omistanut parkitsijan leski Elisabeth Korholin. 14.5.1912 rakennuksen on ostanut puuseppä Johan Aholin. Seuraavat omistajat ovat olleet Johan, Eino ja Hilda Vaihoja, Petter Albert Aholin sekä Kaarlo ja Johannes Arola, jotka ovat myyneet talon Aino Inkeri Rautiaiselle 18.5.1945. Aino ja Kaarlo Hemming Rautiainen ovat myyneet talon 18.10.1950 Jaakko Reijasalolle, joka vaimonsa Ailin kanssa on myynyt sen Frans Korvelle 7.3.1953. Frans ja Sylvi Korpi ovat puolestaan myyneet talon Paavo Siposelle 2.5.1955, joka on vaimonsa Kaarinan kanssa myynyt sen Veikko ja Aino Viiltolalle. Nykyisen omistajan Osmo Viiltola on ostanut talon 17.5.1999 Veikko ja Aino Viiltolan perikunnalta, johon hän myös itse kuuluu.

Vuonna 1911 on taloon tehty muutoksia; pohjoispäähän Kirkkokadun puolelle on rakennettu sisäänkäynti ja kaksi näyteikkunaa kauppahuonetta varten. Lisäksi pihan puolelle pohjoispäähän

on rakennettu huone ja porstua.

Vuonna 1947 talusrakennusta on jatkettu itäpäädystä matalammalla osalla.

Vuonna 1955 rakennuksen kattoja on suunniteltu korotettavaksi huomattavasti. Suunnitelma on kuitenkin rakennusluvasta huolimatta jäänyt toteuttamatta. Kadun puolella pohjoispäädystä kaksi ikkunaa on muutettu näyteikkunoiksi, vanhan kauppahuoneen näyteikkunoiden ja sisäänkäynnin paikalle on rakennettu uusi sisäänkäynti hieman kauemmas pohjoispäädystä.

Vuonna 1977 rakennuksen kaksi eteläpäädyssä olevaa asuinhuonetta on saneerattu liikehuoneiston jatkeeksi ja länsiseinälle eteläpähän on rakennettu kattilahuone. Samassa remontissa on kadunpuolella eteläpäädyssä ikkunat uusittu suuriksi näyteikkunoiksi.

Vuonna 1994 on rakennettu uusi kuisti pihan puolelle palaneen tilalle vanhan tyylin mukaisesti.

LÄHIYMPÄRISTÖ

Liikekeskus Kauppaporvari, muita liikerakennuksia ja vanhoja rakennuksia.

Tontti 17

Ikkuna pihalle

Piharakennukset

Tontti 17

Sisätiloja
helmikuu 2004

Raahen seurakuntayhtymä Tontti 18

RAKENNUKSEN KUVAUS

Rakennus nro	1	2
Nyk. käyttö	liikerakennus	pyöräkorjaamo, varasto
Alkup. käyttö	asuinrakennus	sauna, liiteri, vaja
Rak. aika		
Suunnittelija	-	-
Kerrosluku	1	1
Perusta	porakivi	
Runko	hirsi	hirsi, lauta
Kattomuoto	satula	satula
Kate	tiili	huopa
Vuoraus	vaakaponttilauta, osittain kovalevy	vuoraamaton
Ulkovärit	vaal. vihreä, listat ja puitteet valkoinen	punamulta
Kunto	kohtalainen	huono
Erityispiirteet		

Komea ja hyvin säilynyt rakennus.

**Rakennuksen alla on vanha, holvattu
kellari.**

Tontti 18

RAKENNUSHISTORIA

Rakennuksen on ostanut Alfred Markanen (kronolänsman) kauppakirjeellä 14.9.1877. 18.12.1893 talon on ostanut Evankelisluterilainen Rukoushuoneyhdistys, joka on lahjoittanut sen Raahan Seurakunnalle 10.10.1946.

Vuonna 1907 on Kirkkokadun puolelle rakennettu sisäänkäynti ja sisätiloissa kattoa korotettu salin osalta. Sali on muodostettu yhdistämällä asuinhuoneita rakennuksen pohjoispäässä. Tulisijat on siirretty pohjoispäädyn nurkkiin. Muutoksen on suunnitellut Matti Karhula.

Rakennuksessa pidetty mm. rippikoulua, kultasepäntoimiketta, valokuvausliikettä ja autotarvikeliikettä.

Talusrakennuksessa mm. seurakunnan

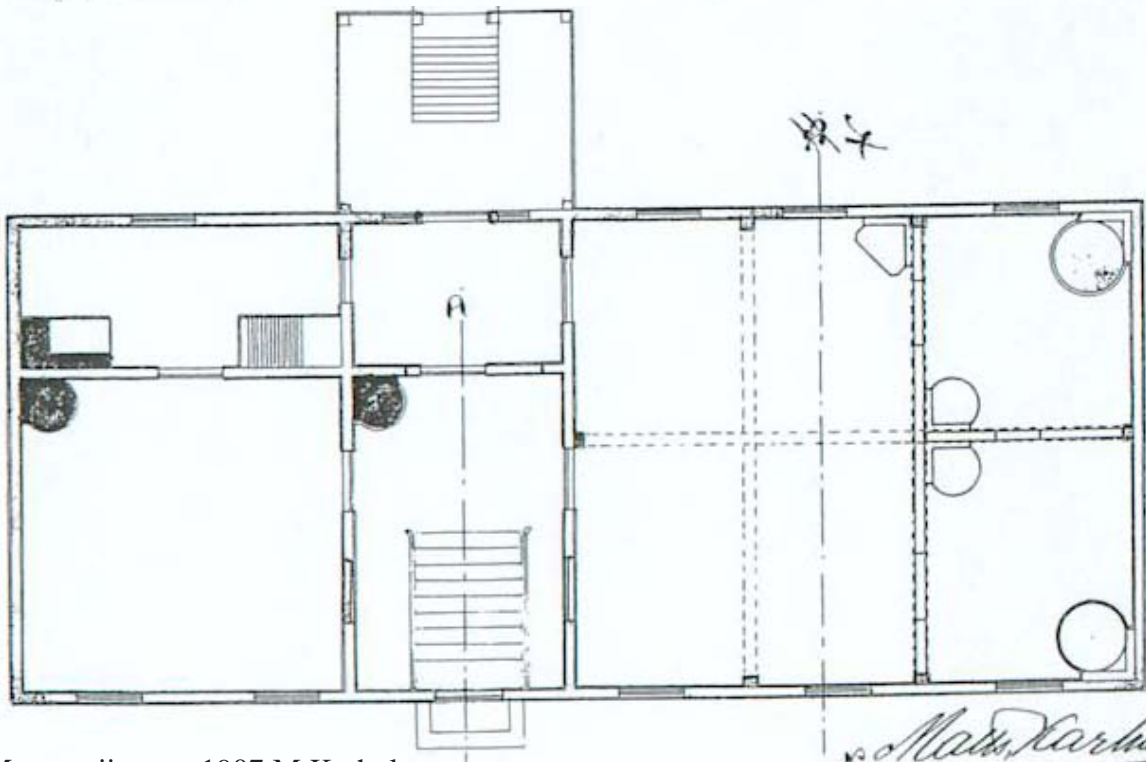
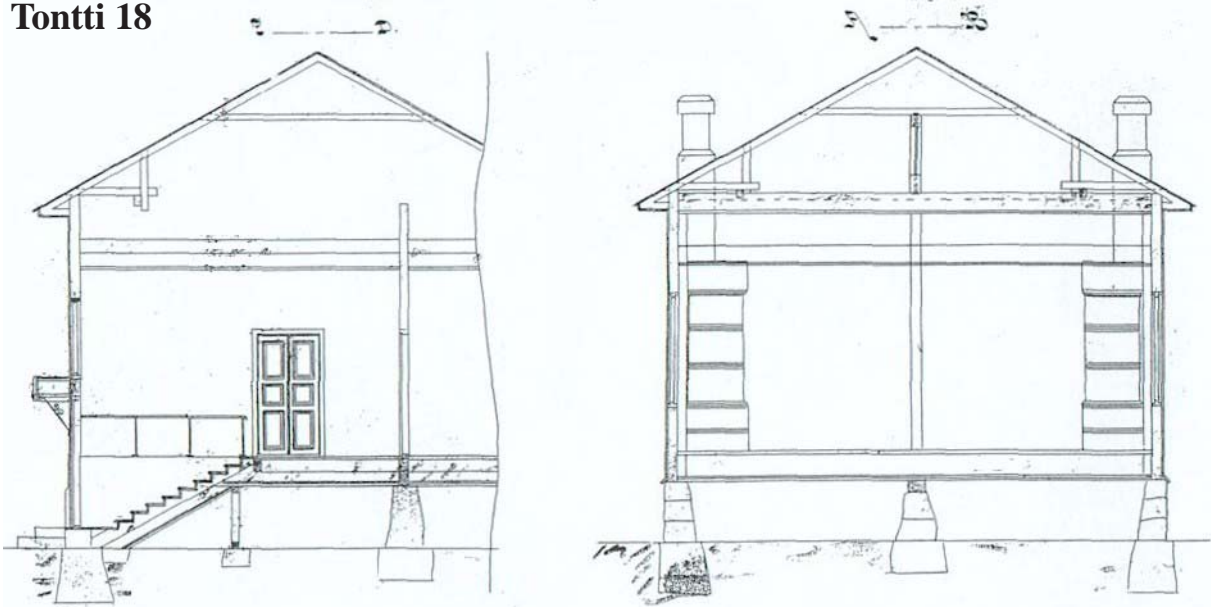
varastoa. Pihassa on näkyvissä vanhaa pihakiveystä. Tältä pihalta voisi löytyä muitakin kerrostumia.

LÄHIYMPÄRISTÖ

Liikekeskus Kauppaporvari, muita liikerakennuksia ja muita vanhoja rakennuksia. Tämä rakennus on "porttina" vanhaan kaupunkiin; ensimmäinen vanhoista rakennuksista keskustasta tultaessa, katu kapenee juuri tällä kohdalla huomattavasti.

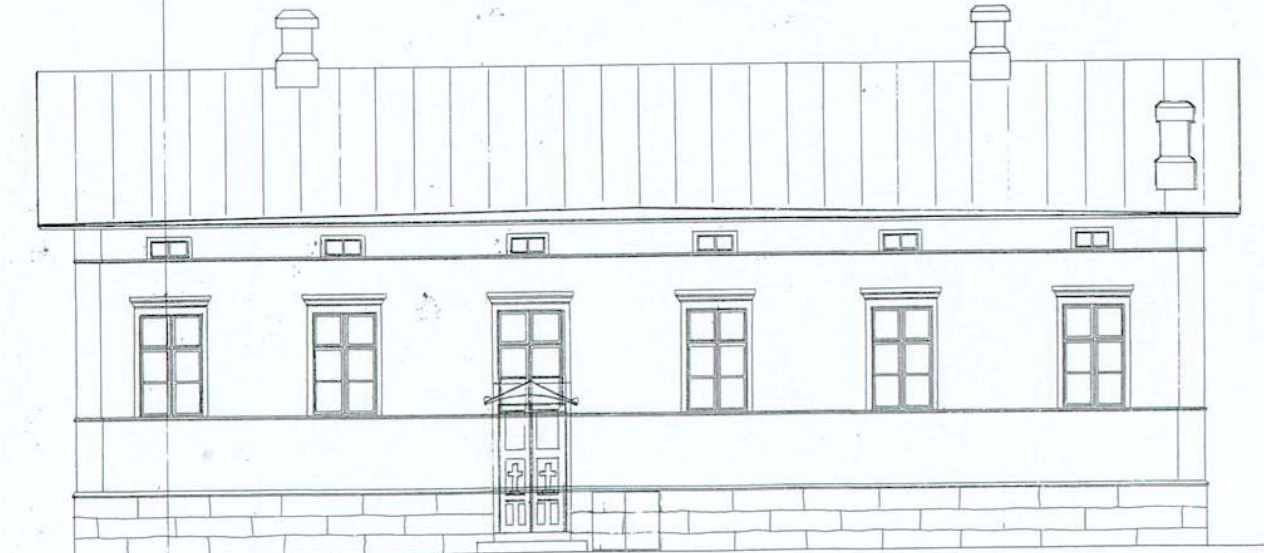

Tontti 18

Matti Karhula

Muutospiirustus 1907 M.Karhula

Tontti 18

Tontti 18

kuistin portaat

Tontti 18

Sisätilaa

portaat kadulle

kellari

Tontti 18

Riviatia, sisäkuva seuraavalla sivulla

Nurkkapilasterin rustikointia

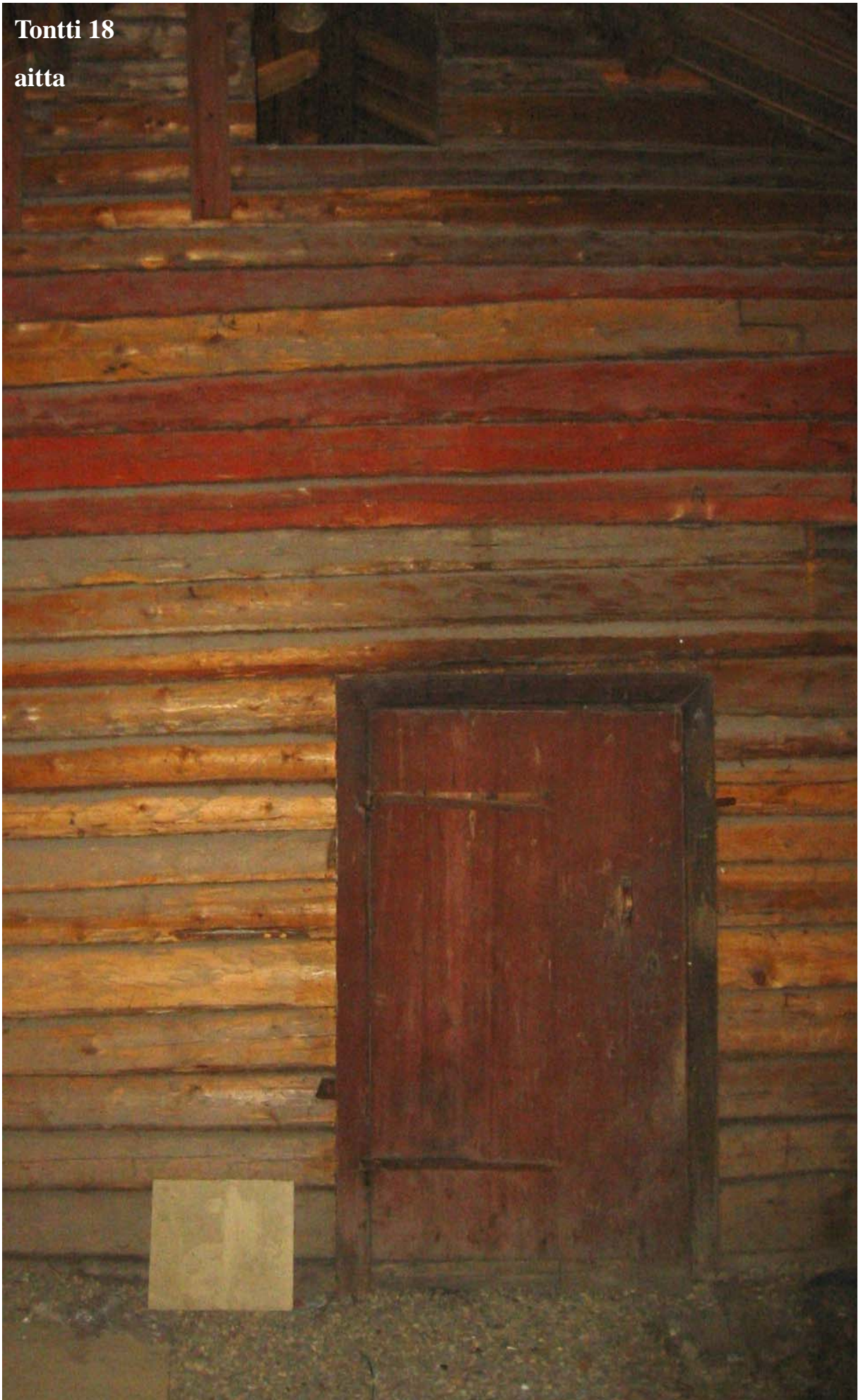

Pihaovi ja kuistin portaat

Tontti 18

aitta

Lähteet

- Keskustan osayleiskaava
Luento Ruutukaavakeskusta 1986-seminaari,
Hilkka Aaltonen, 21.10.1986
- Raahen vanha kaupunki,
esitelmä matkailuopaskurssille 27.1.1997,
moniste, Hilkka Aaltonen
- Suomen arkkitehtuuri sekä Raahen asuminen
ja arkkitehtuuri,
esitelmä matkailuopaskurssille 20.1.1997,
moniste, Hilkka Aaltonen
- Raahen Keskustan asemakaava, E.Kråkström,
A.Korhonen, E.Korhonen, 1964
- Raahen keskustan osayleiskaava, 1981
Raahen kaupunki, Leo Kosonen
- Raahen tienoon historia III,
Matti Lackman
Jyväskylä 1991, ISBN 952-90-3526-8
- Vantaan aikuislukion nettikurssi
Henrik Lilius, 1999
- Rakennettu kulttuuriympäristö
Museoviraston rakennushistorian osasto
julkaisu 16, Helsinki 1993
- Raahen – Brahestad. Kaupunkiarkeologinen
inventointi, Vaasa- ja suurvalta-ajan
kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti,
Teemu Mökkönen
Museovirasto Rakennushistorian osasto 2001
URN:NBN:fi-fe20031238
- Wanha Raahen
Samuli Paulaharju
WSOY, Porvoo 1925
- Pohjois-Pohjanmaan kulttuurihistoriallisesti
merkittävät kohteet 2, Raahen seutukunta
Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993
julkaisu A:116, ISBN 951-9328-54-8
- Raahen kaupunki 1649 - 1899,
Alma Söderhjelm, Helsinki 1911
- Raahen tienoon historia I,
Pekka Toivanen, Aulis Fors
Jyväskylä 1990, ISBN 952-90-1916-5
- Arkistot:
Pohjois-Pohjanmaan maakunta-arkisto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Raahen kaupunginarkisto
Raahen museo
Raahen rakennustarkastuksen arkisto

SUUNNITTELUKESKUS OY

06.04.2004

Esko Puijola Irja Hiltula

4465-C4288

Hallituskatu 13-17 D, 7. krs. 90100 Oulu
puhelin: (08) 825 8200
www.suunnittelukeskus.fi